

Hoofdpijnen flexibel Stimuleringsprogramma Kleinschalig wonen voor mensen met dementie provincie Utrecht 2008-2011

1. Aanleiding en doel programma

Het aantal mensen met dementie stijgt de komende jaren snel.

Als gevolg van deze ontwikkeling zal het aantal voorzieningen voor deze groep sterk moeten toenemen. In de provincie Utrecht zijn er tot 2015 ongeveer 700 extra plaatsen voor 24 uurszorg voor ouderen met dementie nodig, oplopend tot 3000 in 2030 (zie rapport 'Dementie in de provincie Utrecht', maart 2007).

Ook in kwalitatieve zin moet het aanbod worden aangepast. Zorg voor mensen met dementie wordt op dit moment vooral geboden in grootschalige verpleeghuizen. Er is een sterke behoefte aan meer variatie in het aanbod, waarbij met name een voorkeur bestaat voor een meer kleinschalige omgeving (zie onderzoek NIZW/Vilans 2007)

Het aanbod aan woonzorgvoorzieningen zal ook beter moeten worden gespreid over de provincie. Er is een concentratie van verpleeghuizen in bepaalde gemeenten en wijken, terwijl het aanbod op andere plaatsen vaak sterk achterblijft bij de vraag.

Ondanks het feit dat de behoefte aan meer kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie groot is, komen initiatieven nog steeds te weinig en te langzaam van de grond. De provincie Utrecht wil een belangrijke stimulans bieden aan de totstandkoming van meer woonzorgvoorzieningen voor mensen met dementie. De provincie wil deze uitbreiding vooral zoeken in kleinschalige, huiselijke woonvormen in woonwijken. Hiermee kan ook een kwaliteitsimpuls en een betere spreiding van het aanbod worden gerealiseerd.

Provinciale Staten heeft met een motie de aanzet gegeven tot een stimuleringsprogramma. In het nieuwe coalitieakkoord is opgenomen dat de provinciale stimulans voor kleinschalige woonvormen wordt voortgezet.

Binnen de kaders van het programma Wel Thuis!² wordt daarom het stimuleringsprogramma 'kleinschalig wonen voor mensen met dementie' uitgevoerd met als specifieke doelen:

- uitbreiding van kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie ;
- een betere spreiding van (kleinschalige) capaciteit.

Het beoogde resultaat is dat met het programma een aanzet wordt gegeven voor 400 nieuwe plaatsen in kleinschalige woonvormen. Met het programma zet en houdt de provincie het thema nadrukkelijk hoog op de maatschappelijke agenda.

2. Uitgangspunten programma

Bij de opzet van het programma zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- resultaatgericht: het programma moet bijdragen aan de realisatie van concrete bouwprojecten. Het belangrijkste deel van de subsidie wordt daarom ingezet voor 'afrekenbare' initiatieven;
- vraaggericht: versnelling wordt vooral nagestreefd in gemeenten waar (relatief) te weinig of geen capaciteit is;

- flexibel en op maat: het programma kan aangepast worden bij veranderende omstandigheden en sluit aan bij de vragen in de praktijk;
- een combinatie van een aanpak van bovenaf en onderop. In gemeenten waar witte vlekken zijn en er geen initiatief is voor kleinschalig wonen, worden partijen actief benaderd. Initiatiefnemers die bepaalde knelpunten ondervinden worden vraaggericht ondersteund.
- belonen van goed gedrag van initiatiefnemers: het (willen) realiseren van een kleinschalige woonvorm;
- geen zware administratieve procedures;

3. Inhoud programma

Het stimuleringsprogramma bestaat uit vier onderdelen:

- a) Aanjagen van initiatieven.
 - De provincie benadert actief gemeenten met witte vlekken en/of gemeenten waar grote tekorten gaan ontstaan (er zijn nog 12 gemeenten zonder 24 uurszorg voor dementerende ouderen);
- b) Ondersteunen in de initiatieffase.
 - Initiatiefnemers (gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties, cliëntgroepen) kunnen ondersteuning krijgen in de initiatieffase (haalbaarheidsonderzoek inhoudelijk, financieel en/of organisatorisch)
 - Vanuit het provinciale aanjaagteam kan een bijdrage worden geleverd aan het oplossen van knelpunten die bij bepaalde projecten ontstaan .
- c) Outputgerichte subsidie voor de realisatie van een kleinschalige woonvorm.

Zorgaanbieders die een point of no return hebben bereikt (locatie bekend, bestuurlijk commitment gemeente, financiering en samenwerking rond) kunnen een subsidie van 100.000 euro krijgen voor ontwikkelingskosten (projectleider, organisatieverandering, training personeel ed). De subsidie is bestemd voor de ontwikkeling van het project. Hierbinnen zijn organisaties vrij om het geld te besteden. Vanwege de kleinschaligheid en de veranderslag die hiermee gemoeid is voor de organisatie, kost het ontwikkelen van een kleinschalige woonvorm relatief meer dan een grootschalige instelling.
- d) Algemene promotie en ondersteuning.

Voor vraagstukken waar meerdere organisaties mee zitten, worden algemeen toegankelijke activiteiten georganiseerd: een helpdesk voor vragen/problemen, themabijeenkomsten (bv over exploitatie, organisatieverandering), werkbezoeken (met eigen instelling of met andere), cursus startende initiatieven, intervisie projectleiders, stagemogelijkheden personeel.

4. Organisatie

De organisatie van het programma ligt bij de provincie en maakt onderdeel uit van het programma Wel Thuis! Hiervoor zijn een (senior)beleidsmedewerker en een projectondersteuner inzetbaar. De beleidsmedewerker bezoekt gemeenten, doet de intake met initiatiefnemers die beroep willen doen op projectgebonden ondersteuning, is vraagbaak voor projecten en geïnteresseerden, is verantwoordelijk voor de algemene ondersteuning, en zorgt voor de monitoring van het aantal initiatieven. Er wordt een netwerk opgebouwd met experts waar een beroep op kan worden gedaan voor het beantwoorden van vragen van initiatiefnemers.

Na een jaar wordt het programma geëvalueerd (lichte vorm) en wordt het eventueel bijgesteld op basis van de opgedane ervaringen en mogelijke externe ontwikkelingen (bijv. aangekondigde maatregelen van VWS.)

5. Criteria en procedure

5.1. Criteria en prioriteit

Bij het bieden van projectgebonden ondersteuning worden op hoofdlijnen vier criteria gehanteerd:

a) Invulling kleinschalig wonen.

Het moet gaan om een klein cluster van groepswoningen, op zichzelf staand of als onderdeel van een woonservicezone. Omdat de provincie streeft naar spreiding komt kleinschalig wonen in een grootschalige instelling niet in aanmerking.

b) Uitbreiding capaciteit.

Het initiatief moet bijdragen aan de uitbreiding van capaciteit voor zware zorg voor dementerende ouderen. Omzetting van verzorgingshuiscapaciteit valt hieronder. Vervanging van verpleeghuiscapaciteit niet.

c) De woonvorm is betaalbaar voor mensen met een laag inkomen. Minstens 50% van de te realiseren woonruimtes moeten voldoen aan de eisen van de wet op de huurtoeslag om voor huurtoeslag in aanmerking te kunnen komen.

d) Om voor subsidie in aanmerking te komen moet een zorgaanbieder een toelating hebben in het kader van de Wet Toelating Zorginstellingen.

5.2. Procedure

Voor het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek en/of ondersteuning in de initiatieffase kunnen initiatiefnemers ten alle tijden beroep doen op de provincie mits wordt voldaan aan het criterium van kleinschaligheid.

Bij het uitwerken van de subsidieregeling is een belangrijk uitgangspunt geweest dat er sprake is van een toegankelijke en doelgerichte regeling.

6. Geld

Voor het stimuleringsprogramma is in totaal 2,5 miljoen euro beschikbaar. We gaan uit van een programmabegroting over meerdere jaren.

<i>Programma onderdeel</i>	<i>Begroet</i>
1. Projectcoördinatie/Aanjagen initiatieven	inzet ambtelijke capaciteit
2. Ondersteuning bij de initiatief/oriëntatiefase/ uitbreiding aanjaagteam	500.000 euro
3. Subsidie voor concreet te realiseren initiatieven	1.700.000 (uitgaande van 17 initiatieven)
4. Algemene ondersteuning en promotie	300.000
Totaal	2,5 miljoen

De voorgestelde inzet van de beschikbare middelen over de verschillende jaren is globaal als volgt:

2008: € 700.000
2009: € 1.250.000
2010: €300.000
2011: €250.000

7. Planning en communicatie

Het programma gaat voorjaar 2008 van start .

Binnen het programma Wel Thuis en in samenwerking met het Aanjaagteam Woningbouw zijn al gemeenten en initiatiefnemers op dit terrein actief benaderd en is een aantal trajecten ondersteund.

Het stimuleringsprogramma zal in samenhang met de andere onderdelen van het programma Wel Thuis! worden gepresenteerd. Extra aandacht is er voor het informeren van prioritaire gemeenten. Er wordt nog een communicatieplan gemaakt.

8. Eindresultaat

Het beoogde resultaat is dat er voor in totaal 400 plaatsen een project is opgestart. De gemiddelde bouwtijd (van initiatief af) is ongeveer 5 jaar. Dat betekent dat aan het einde van de programmaperiode nog niet alle projecten zijn gebouwd.

De voortgang van het programma wordt jaarlijks gemonitord.